

Csorbá Győző Csikorgó

CSAK HELYBEN
HASZNALATRA !

Pb
8365

Az emberi lét végességének botránya kezdettől fogva középponti szerepet játszott Csorba Győző költészetében; a halál közelségében fogant új versek az életmű eme alapszólamát a legteljesebb zengéssel, igazi kolónoszi bölcsességgel szóltatják meg.

A kötetben *Szekrényfiók* címmel külön ciklust alkotnak a korábbi kötetekbe fel nem vett, részben még az ötvenes években született darabok.

Ez a könyv a Magyar Könyv Alapítvány,
Pécs város
és a Soros Alapítvány
támogatásával készült.

Csorba Győző

Csikorgó

Csorba Győző

Csikorgó

Versek

266288

Élő Irodalom sorozat

Jelenkor Kiadó

Pécs

© Csorba Győző, 1995

Copyright requests should be sent to the publisher

Kiadja a Jelenkor Kiadó Kft.

Pécssett

Felelős kiadó Csordás Gábor

A szedés a Jelenkor Kiadónál készült

Xerox Hungarian Ventura kiadványszerkesztővel

Szerkesztette Bertók László

A borítót Lantos Ferenc tervezte

Megjelent 12,0 (A/5) ív terjedelemben,

Cochin betűtípusból szedve

Nyomtatta Molnár Csaba nyomdája Pécssett

ISBN 963 676 017 9

ISSN 1217-6699

MOSTANÁBAN

Csikorgó

fáklya fordítva lefelé
üres szobában egerek
kés-él fűrésze kőlapon
fagytól didergő hátgerinc
álmatlan éjek árcai...

Mit ér?

Törődjem-e még bármivel?
Érint-e bármi még?
Várjam mit rendre várni kell
vagy nincs értelme rég?

Zörögnek az üres napok
zörgésük jéghideg
Nincs mit beléjük rakhatok
hogyan lenne jó meleg

Ha reggelente partra lök
a súlyos ébredés
mind súlyosabb tájról jövök
de poggyászsom kevés

Halottaimmal álmodom
jónéhány napja már
Tán hozzájuk kívánkozom?
Itt minden por-sivár

Ám hol leszek ha ott leszek?
Élőimhez közel?
Náluk míg nem felejtenek
akad számomra hely?

Vagy ott is kongás vesz körül
öblös barlangi zaj
s a béke ott is elkerül
szelíd nótáival?

Kint hull a hó kertem fehér
bennem vastag sötét
Ha így ha úgy: mit ér mit ér?–
Ó irgalmas nagy ég!

Váltakozások

Forog bennem Hol áll meg ó melyik
képet nagyítja ki a képzelet?
Mostanában többnyire hervadásos
jelenetek s a végső hervadás
másfelől meg velem bujálkodó nők
vetítődnek agyam vásznára sorban
Pirosnál pirosabb és feketénél feketébb
színekbe öltözködnek és öltöztetnek engem is
És mindez úgy történik hogy hiába
nézek ki a kertbe vagy az utcák
nyüzsgésében seregnyi emberarcra
az én lépéseim hibátlanul
tartják szokásos rendjüket
S ha olykor-olykor közjük vetül
valami más is csak pár pillanatra
s jönnek megint a régiek:
a hervadásos
jelenetek s a végső hervadás
meg a velem bujálkodó nők
vagyis: a forró élet
s a fagyos halál

Egyszerűbb

Így egyszerűbb de nem igaz –
Belémászni egy kormos lébe
és feketét látni örökké
feketét mindenben akárhol –
Kezdődött friss kasmír-színűként
és még télen se lepte hó
lehetett szűzfehér az út
a szem adta a tarkaságot
(a szemnek meg talán a szív)
s ahogy a szív fáradni kezdett
úgy halványult a tarkaság
tűntek a színek bokrai
Majd szürke lett a nagyvilág
aztán – már régtől – fekete
mostanában is fekete
csak fekete csak fekete
pedig ma is ezerszínű
észlelném ha hagyná a szív
de úgy látszik kényelmesebb
kissé erőltetnem magam
nincs ínyemre – hát csak hagyom
a feketét – így egyszerűbb
így egyszerűbb bár nem igaz

Sántító jelek

Hát sose hittem volna
hogy ily munérosan
van összerakva testem

Soká mintegy parancsra
pontosan működött
járt szépen zökkenőtlen
nem is tudtam hogyan
csak tette a teendő
rábízhattam magam:
a kised botlások
nyom nélkül múltak el
aztán miként előtte

De mostanában mind több
sántító jel riaszt
így-úgy s mindenfelől
miként ha hű csapatban
néhány zavartfejű
a közös éneklésbe
eszetlenül beordít
tán hogy figyeljenek rá
hogy ő is van s megunva
lázong holott gyanítja
hogy nem jó vége lesz hogy
örök csönd lesz a vége

Én híveim

Fel akarok ülni fáj nem sikerül
le akarok feküdni fáj alig megy
Egy-két lépést akarok tenni szédülök
Pedig akarok nagyon akarok

Eljött tehát a pillanat
számomra máris
mikor az addigi
észrevétlen
drótokon szálakon
adott parancsaim
(estleg szélkőnyű vágyam termékei)
nem mozgathatják már kedvem szerint
a bunkó testet melynek még álmaim
bozontos bokrai között is
valamiképp szabályos rendje volt

De most
kérhetek könyöröghetek
dühönghetek
a bunkó test süket
(„Nem érdeklí a nyomorom”)
Valóság lett amit
nem tudtam elképzelni sem

Lám érzékelhetően
elvált egymástól a lélek s a test
és mindkettő saját útjára tért

Én híveim jó híveim
itt a lefokozás

Csak egy-egy hirtelen
villámcsapás idézi vissza bennem
az emberhez méltó hajdani
katonás fölé-alárendelést

Annyi sem

Csoszogás? Méghozzá az én talpam felől?
Sose hittem volna hogy erre sor kerül

Akiket csoszogni láttam járdán kövön
sajnálva búcsúztattam tudtam rájuk mi jön

Hát az jön rám is? Tán lassan tán hirtelen
tán elkoptatva melyben már nincs is értelem

Zene lesz ez a hang mely elcsöndül hamar
vagy nyikorgás amely gyötörve szétkapar?

Vagy már nem is gyötör mert annyi sem marad
amennyi kell hogy kínnal mozdítsam lábamat

Úr utánam

Akkor tehát megfosztva végképp
szobámtól szememtől virágaimtól
fiókjaimtól író tollaimtól
kedvem szerint választott rám parancsolt
mozgásaimtól
s kint a kertben fáimtól bokraimtól
vagy messzebb a Széchenyi tértől
a szelíden hajló Mecsektől
satöbbitől satöbbitől
s ami mindenek közt a legkegyetlenebb
megfosztva önmagamtól is –

(De ki lesz megfosztva mindezekről
ha én már nem leszek?)

Szóval magam nélkül
magam a mindenségben szétoszolva
szabályosan
de úgy hogy nem magam már)

Jobb volna még előbb begyűjteni
begyűjthetni
rég természetes zsákmányaim
mik valahol kísérnek
s mindegyiket a saját eszközével
a saját rendje szerint helyrerakni

Hogy űr utánam ne maradjon
űrt utánam senki se lászson
legfőljebb csak az az egyetlenegy
aki amint beszélík
hajszálaim számát is ismeri

Bokorra nő

Ahogy mikor már megállt a motor
tovább forog még a különböző
apró-nagy részlet-szerkezet-kerék
de akinek ilyenre van füle
az hallja már hogy a forgás mögött
csak a kerék gyújtott ereje jár
a tehetetlenségi nyomaték
melyet a súrlódások szájai
lassacskán végképp fölemésztenek
és a kerék mozgása megreked
úgy a mai modern homéroszi
hasonlattal példázva folytatom
a régi cifra szertartásokat
(hitét vesztett hívő a nagymisét)
s közben bokorra nő lábam körül
a tovább nem használható szemét

Ha tudnánk

Gyanútlan biztonság sejtelmetlen erő
visz leskelődőkkel teli
útunkon – –

Ha tudnánk mennyi buktatót
lépünk naponta és hallanánk a
nyugalmas álmainkban
ablakunk alatt moccanó
lépéseket miket
riadt képzeletünk
igyekezve növelne

s látnánk az ellenünk kelő
gonosz gondolatok raját:
a rettegés fogadna gyermekévé
s az örületnek adna
vagy a halálnak

Az okos ég

Jó lenne azt gondolni: rég-rég
az ember még nem látta végét
nem látta s holtig mint az állat
élt s nem töprengett hogy mivégre

Jó lenne – ám csaló a látszat
Olvasd Salamon bölcsességét
a többit bízd az Okos Égre

Az egyszeregy prózája

Cifrázgatom teszem-veszem:
ez most az én történetem;
a helyszín is – sehol kulissza,
s az idő: nem jön az se vissza.

Nem kéne-e módszert cserélnem,
igazabban, nyersebben élnem
hogy hol mit átszínészkedem,
abban való részem legyen. –

Szépelgés, lábujjhegy-dumák...
Alany, állítmány – nincs tovább.
Felhőhabos egek helyébe
az egyszeregy prózája kéne.

Extázis

Ősédeni dzsungeli tájék
hová csak legmélyebb álmaiban
juthat az ember
kívül világon életen
és benn a leglény közepében –

Ó amikor a test hatalmas
kórusában a nyelv
válík főképpen dadogóvá:
a legkisebb lábujj az is még
zsoltáros Dáviddá növekszik

Kettő

Két száj beszél a saját nyelvén mindenik:
s két szempár egyre kérdezőbb
egyre kutatóbb tanácstalanabb
egyre sűrűbb legyintéssel behintve

Ó hajszádra azonos hajnalok
nappalok esték éjszakák
ételek italok
gépek tükörszövegei
sokféleképp meglett sokféle kép
hajszádra azonos
de nemhogy műfordító bűvködés
még hű tolmács se jön segíteni
párhuzamosan s kozmikus
sebességgel rohannak távolodnak
egymástól el-el-elfelé

Csak pislog

A test hatalmas bölcsessége –
az agyé éppúgy mint a nyelv
a combé bélé s a tüdőé
s még...

Csak pislog mint gyámoltalan mécs
ezek mellett az elme fénye

Kész

Megkoptak – fényesíteném
a napokat
Ledörzsöli egy óriási kéz
s helyébük írja:
„Kész”

Tévesztve

Ő akar lenni ő pedig
azért van hogy erő legyen

hogy foghatatlan jeltelen
hasson míg él míg létezik

-- Üressé válnak a napok
remegni kezd a kéz a láb

már megutálja önmagát
ki egyszer fölfuvalkodott

próbálja összegyűjteni
mit erre-arra még talál

de látja mily nagy lett a kár
s a maradék kevés neki

Kellene mentség oltalom
kellene víz tűzhely kenyér

céljához társtalan nem ér
kiáltozik kér vár nagyon –

Ám az portálja csak magát
s hadarja: én én – s nincs nyoma

s amivel kéne hatnia
nem is tud arról a világ

Mostanában

Mostanában
az élet értelmét én mostanában
mindegyre inkább a halálban
keresgetem
Pedig ha nem
találtam eddig másban semmiben
miért hiszem
(szegény szegény hitem!)
hogy épp e förtelemben meglelem?

Nem

Ki sose hitt – annak tilos tagadnia
Csak kiról mint a seb hege
apránként s kissé véresen
szakad le a hite
s elűz egyetlen otthona
s kint fázik s meztelen
joggal csak az mondhatja: *nem*

a volt *igen* helyébe: *nem*

Kisdednyi vállad

Eljött a Kisded
biztatni újra:
bízhatni benne
s bízhatni olykor
csalódni csöppet
és bízni újra
s csalódni ismét
Lehet hogy nem volt
lehet hogy nincsen
lehet hogy nem lesz
hiszem hogy volt is
hogy van nagyon van
hiszem hogy lesz is –
Ó drága gyermek
ki férfiként majd
fából keresztet
sem bírsz cipelni
engem s kereszttem
kisdednyi vállad
táncolva hordoz

Karácsony táján

Mindentudó! – Kis fázó csecsemőként
tudtad-e Jézus első éjszakádon
amit én már tudok hogy mit csinálnak
veled majd harminchárom év után a
kereszt előtt majd aztán a kereszten?

Tudtad-e ezt? Ha igen s hogyha harminc-
három évig képes voltál kibírni
enni inni aludni mosolyogni
ha képes voltál élni: akkor én nem
vehetlek példának mert akkor ember-
alakban-bőrben sem voltál te ember

Nagypéntek

Most ezekben az órákban halott,
most nagyon hideg van, nagy árvaság van.
Jó, hogy kétfelé kacsintgathatok:
elől s hátul fény ég az éjszakában.

Azon csodálkozom, hogy nyugaton
ment le a nap ma is, hogy a növények,
házak nem állnak tótágast, azon
hogy még maradtak élők, akik élnek.

A fő törvény kisiklott: bongva-csengve
zuzódhat széjjel mind a többi rajta.
A harangok némák – iszonytató!

Csak három nap... Harminchárom ha lenne,
a világra új jégkorszak szakadna.
De holnap már harang zeng, szól a Szó.

1989 Húsvét

Három nap és lezajlik minden ami az élet magja volt
Jó azoknak akik mostanában búcsúztak el:
jó az ifjú színésznek, aki pár hete lett szülő
jó a középkorú könyvtárosnőnek aki egy félig illetve
egy egészen

felnőtt gyermeket és egy férjet hagyott itt
mert a gyászolók alig mentek haza
s könnyük még szivárgott is egy kicsit
mikor az első Feltámadás megragadta halottjukat
s vitte (vagy hozta) a Feltámadásba
Nincs hát ok a sajnálkozásra
sőt a vigadozásra is lehetne
csakhogy ezek mind értelmetlen szavak valahol
ahol a fű nem ez a fű
a szó nem ez a szó
a helyszín és cselekvések formája logikája más
Mert kérdezték a villogó ruhájú ismeretlenek
„Mit kerestek nincs itt feltámadott”

És attól kezdve meggyorsult a történelem
attól kezdve érdemes
végigcsinálni
az iszonyatos és gyönyörű napokat

Róla – magamról

Róla? Nem róla csak magamról
Vagy akképp róla hogy magamról
Élő nyomát kutatva bennem
mindig mindig csak rája leltem

Persze hogy dicsérem hatalmát
mellyel ízeimbe hatolt át
persze hogy folyton róla van szó:
ő a nemző én a fogamzó

Ha sikerül – bár sikerülne! –
formálni képét gyönyörűre
az lenne (lesz?) méltó eredmény
mert bennem is csak úgy dereng fény

Nem bírnak el

I.

Világosság jöne-e a sötétségre?

Az emberélet útjának felétől
sőt előbb jócskán az ocsúdás kezdetétől
ahogy egy-egy csillag kis nap kigyulladt
belém elém s nagyobb fénykör nagyobb
érzékelési kört nyitott körém
a sötétség folyton kövéredett

II.

Bennem először
madarak repültek:
Zavart kis elmék
össze-vissza szárnya
rántott magasba
lógatott a mélybe
Vállamról máig
se törött le szárnyuk
megsúlyosodtam
nem bírnak el immár

FÖLD VÍZ LEVEGŐ

Látkép

A hegyoldal... még él az erdő
de beleszúr néhány tekergő
ösvény, mintha a szélső házak
csápokkal tapogatóznának
hogy följebb merre mehetnének
Tátogatnának s le-lenéznek:
a házaknál a rokonokra:
szilvákra almákra diókra
a szolgálalkú árulókra
kik szégyen nélkül beszegődtek
cselédjéül a bűnözőknek
őket pártolják ha esetleg
új hódításra törekesznek...

A hegyoldal... kies hegyoldal
pontosan szemközt ablakommal
hány színt kiált be hány újságot
nehéz és könnyű tanulságot

Biztos biztatás

Rózsaaág dőlt a ribiszkére
A csipkebogyók már pirulnak
minthogyha a ribiszke vére
a csöpp szemecskék úgy virulnak

Ami még tud pirosba bújik
a madárhang az is piros lett
hiszen ki kell fakulni újig
még utoljára igyekeznek

Hogy aki látja hallja: higgye
e negatív nagy számadásban
megtépázott reményeinkre
valami biztos biztatás van

1991. szeptember

Szeptember vége tenyerét
szorítja még a gazdag is:
a szegénységtől fél szegény
Hiába is kötözné sziklakőhöz
elvész minden (jaj! „Elhull a virág”)
De aki valóban szegény?
Aki egy évvel ezelőtt is...
Szeptemberben s még mindig
most is...

A napéjgyenlőség után
a hosszabbodó éjszakák
és a levelek a virágok
a megszokhatatlan szokás

Előre hátra sivatag
sárga por a kerteken is

Vereség

Egy éjszaka
levetközött a fügefafa
Alatta a levél
gyúrt szoknyája körbeér
Ahol gyümölcsei
fordított gyümölcsformájú csöppnyi kincsei
csüggtek most ott rideg
gallyak lebegnek
A kert
lakói csöndesen remegnek
körülfogott levert
megrémített sereg

Mi lesz jövőre?
Előre
tanítom nyelvem sűrű búcsúszóra
talán nem is elmondhatóra
hiszen talán
e tél után
nyelvem se lesz már
s ez az igyekvő
stréberség hátha meddő:
se árt se használ

Alkalmi vers

Október, koradélután,
kék ég, a lomb még zöld a fán,
olykor hűvöske szél suhan,
levél lebeg le lassudan.

Kék ég, az alját kőrideg
házsor-szalag szürkíti meg,
hűvöske szél felhőt sodor
a távol horizont alól.

Még mennyit meg kell mentenem,
mennyit szavakba öntenem,
megőriznem: ha nem leszek,
majd ők viszont őrizzenek.

Ez persze érzélgés csupán.
Levél, ház, koradélután,
szél, felhő, szó, én elveszünk,
és nem leszünk, és nem leszünk.

Kinyílt

Csak egyetlen fanyar mosolyra futja
hogy ez az év utolsó napja
hogy számadás tervezgetés
hogy lesz-e még jövő ilyenkor
leszek-e még jövő ilyenkor
ésatöbbi ahogy szokás

A Karácsony is elveszett
vele az Ünnep
elvesztek a virágok
a fű se zöld
valahol kinyitottak egy kaput

Elalvó

Hűl a kályha fémes kattogással,
szelíd álmok készülnek szememre,
tárgyaim hunyorgó pislogással
egymás után fekszenek le.

A szekrény, az ajtó és a könyvek,
falakon az órák és a képek
tőlem illendően elköszönnek,
– régi, hűséges cselédek.

Eloltom a villanyt: a sötétség
áramolni kezd inogva, lassan,
ablakomra föltűzdeli ékét
néhány csillag a magasban.

Házsor

Ötszintes házsor
kerít el a világtól.
Nappal mogorva
kőbástya-forma,
így este széles,
fénylő kövekkel ékes
drapéria,
melynek más égi-földi díszletekkel
a készülődő álmképeket kell
szolgálnia.

Tévedés

Jön az ablakok ideje
a falaké kettős éghajlaté
a becsukott ajtóké lelkeké
elmulasztott találkozásoké
túli szeretteinké

Sok minden történt nyáridőn
szükséges leülni velük
bizalmat hűséget mutatni
engesztelni keserű arcuk
mert azt hihették: már mi sem...
Szervezkedések kint a kertben
a föld fölött s a föld alatt
villanydrótokon háztetőkön
légrétegek padlásain
a színek államában

Lenéz néhány napot kihagyva
a gazda s azt hiszi
rossz helyre tévedt

Körbe-körbe

Ül otthon vagy fekszik könyv a kezében
esetleg toll s előtte kéziratpapír
s próbálja megérteni a legtucatabb
rejtélyeket mik éppen fojtogatják
például azt miért s miképp törvényszerű
hogy anyját apját elhagyván a gyermek
elmegy valakivel s lesz véle egy-test
egy-lélek s mondjuk anyjával kivel
egy-test volt valóban valamikor
kapcsolata úgyszólván semmivé lesz
s apjával akivel viszont talán
egy-lélek volt már többé nem bizalmas

És akkor hirtelen beléhasít:
tavaszodik megmozdult a világ
s ezerféle új-régi esemény
jelenség torlódik zuhog kereng
villog fán földön emberarcon állat-
testen égen s ő meg négy fal között –
Fölugrik hát hamarján és kilódul
kilódul nézni nézni nézni nézni
hallgatni ízlelni tapintani
szagolni füvet madarat virágot –
Ott aztán újra háborgatni kezdik
a félbehagyott gondolatok indul

haza folytatja őket

és ez így megy

és körbe-körbe s újra és előlről

és tavasszal és télen nyáron ősszel

Régi örömébe

Alfa béta gamma
csalfa széna szalma
nem az ő hibája
a rím vitte rája
Ha nem volna csalfa
az a széna szalma
csak úgy ámmal-immel
nem ily tiszta rímmel
kezdhetném a verset
mint tökélyre nyerset
mely mesélni készül
mily csúnyán kikészül
aki úgy csinálja
mint a bölcs ajánlja
vagyishát a fűbe
települve-dűlve
régii örömébe
természet ölébe
próbál visszabújni
magából kifújni
mindenféle ernyedt
városbéli szennyet

Eztán is

A gyöngye fűre gyöngye fákra
a málnabokrok kócosára
nehéz gépek rontottak a
régie kert-vég kopár sima

Majd jönnek a ház-mammutok
falak verandák ablakok
egybeállnak és megmerednek
megmerednek és megmaradnak

Hanem
birsek körték fű orgonák
csak élnek hajtanak tovább
tovább kell a törvénytelen
gledicsiákkal küzdenem
látom a lombrések között
a sok távol falat tetőt
a hűvös mély árnyékokat
dőlnék (lassított áradat)

s eztán is ha úgy tartja kedvem
a régi vastag fűbe fekszem

Föld víz levegő

A föld a legyöngébb három közül

A víznek öt hajó ötven hajó
ötszáz lubickoló sem árt
sérül s begyógyul nyomtalan

A levegőnek öt madár ötven madár
ötszáz repülő drót rakéta
toronycsúcs ordítás zene
ötezer vagy ötmillió
lepke szúnyog bogár sem árt
sérül s begyógyul nyomtalan

a föld a leggyöngébb három közül
sebeit őrzi csúfosságait
begörbül kiegyenesül
fölborzolódik elsimul
és úgy marad és úgy marad

Más legyen

Nyári ősz, egy-lucsok a kert,
rázza, rázza a szél,
s még éjszaka is lett, túl sok ez.
Pedig nyugodni a cél.

Behoztam képet, zajt, szagot,
már kinézni se kell.
Kicsi zúgás éppen elég,
és kél mind kellékeivel.

A hullám mélye: a mélyi mély
s a fölfelé-küszöb –
Mi jobb? Ha gyászolom magam,
vagy újra készülök?

Haldoklásból két út lehet;
halódtam: koszorút,
fátylat letépek, eldobok.
Narfénybe vár az út.

Az utolsó pillanatig
hogy majdan ragyogás
eressen innen át oda,
hogy más legyen a más.

Saját utak

Újjászületett? Meg se halt!
Lám tréfát űz a kert velem.
Mindig tudta, hogy mit akart:
sirathatom, köszönhetem.

Ne kotnyeleskedjem bele,
jobb ha csak nézem, s ámulok,
ő is meglesz majd nélkülem,
saját útján jár, nem titok.

Két pusztító, két pusztuló,
két hóhér és két áldozat,
két zsákmány, két zsákmányoló,
két világ egy égbolt alatt.

Zöld

A gyomok... Te nevezted őket így
haszontalanok s olykor mérgezők
Pedig de szépek a vad-zöld mezők
ha sokszínű virágok pettyezik

Csak a haszon? Hát a hitelezők?
Adós neked (miért is?) mindenik
rossz életük rettegve élhetik:
aki néz s nem tud azt csalják meg ők

Bár hajtának kényszer-legelőre
keservesen megtömnének belőle
aztán túléléd vagy beledögölnél

s ha megmaradnál félholtta gyötörve
azt vallanád még úgy is összetörve:
lehet gyom is de nincs szebb szín a zöldnél

A napok belső színei

Tavaszdik... Lassacskán érdeemes lesz
lenézni a kertbe habár még aggodalommal
mert ki tudja melyik szőlőtőke bokor fa
élte túl a telet s hogyan élte túl:
lecsavart lendülettel vagy kedves pihenésben
s most újult frisseséggel várja hogy
száz és száz kicsiny de erőszakos
robbanás-sorozattal törjön ki

Ám esetleg
arra is kell gondolni hogy egy-egy gallyon
már csak emlék-gyümölcsöt lel a kéz
emlék-lombot a csöpp levél-kacsok helyén
ha végigtapogatja nyáron szokásos mozdulattal –
Akárhogy van: tavaszodik... S ha nem mutatná
az időjárás igazolná a naptár
amelyben hinni kell hisz a kozmosz iratja
De itt se helyes se makacs gyakorlat
hogy csak piros és fekete szerepel a naptárokon
helyesebb lenne a két színt megsokszorozva
gazdag skálává gyarapítani
a napok belső színei szerint
kezdve már a tavaszodás előtt
és újévtől újévig évről-évre

Madarak

Sárga lábú piros csőrű
madarak
éles-piros fejkötőjű
madarak

Huss! az ágon annyi sokból
mi marad?

Kapu csattan Már nem ülnek
tarka rajban elröpülnek
csak az ágak rebbenése
csöndes hosszú lebbenése
őrzi még pár percig édes nyomukat

Dehát

Festő lennék – sziklán virágot
zenész – fuvolát s nagydobot
De hát költő – s szót nem találok
betűt se – hát csak hallgatok

Nem képzelet

Nyári harangszó, hajnali.
Puhán, bélelve hallani.
Még félálom ringó ölén
mi történik, nem értem én.

Csak azt érzem, hogy egyre több
ágyam körül a sárga köd.
Azt képzelem (nem képzelet)
hogy vége lett, hogy vége lett.

Inkább feketék

Használati tárgyaim

Nem éltek, hát nem is hallottok, láttok, érzékeltek. Sohasem fogjátok megtudni, hogy mennyire tisztellek benneteket. Tollaimat, zakóimat, cipőhúzóimat, szemüvegemet, lemezjátszómat és a többi felsorolhatatlan mindenfélét.

Gyöngeségeimet pótoljátok, fogyatékaimat kerekítitek. És nem kértek helyettük-értük semmit. Elfogytok, elgyöngültök ti is, és vállaljátok, hogy a szemétbe kerüljete.

Addigra viszont menthetetlenül hozzám idomultok, s ha esetleg más még fölvenne, talán képtelenek is lennétek szolgálni őt.

Nem a túlvilági életért, hanem hálából jó lenne ha mellém temetnének. Mint történt sok népnél az idő mélyében.

Intés

Földült kert, kirángatott növények.

A levegő emlékszik a rendre, amikor varázslatos formákat adatott beburkolnia.

A nap az árnyékokra, melyeket ezerféleképpen változtatott, míg reggeltől estig körbevitte őket.

Most a levegőn sebek szakadnak, a nap tehetetlenül kereng. Legfeljebb tört képeket vonszol maga után.

Kerüljék el, akik holnapokat és holnaputánokat is akarnak, akik hisznek a számsorok növekedésében. Itt völgyekre újabb völgyek következnek, a számok sorsolások kiszolgáltatottjai.

Vigyázzon ő is, vigyázzon, mert könnyen elérheti a bibliai átok: „Amely pohárból itatott, ugyanaból kétannyit töltsetek neki!”

Nem lesz nagyobb

Kifelé a tőr hegyét vagy magam felé?

Az én bőrömön már otthonosak a hegek. Alig érhet ismeretlen változat.

A szánakozó gazdag, mert adni tud. S amikor ad, önzően magán is segít.

Ó milyen mérhetetlen kicsi és szegény handabandázások a porban! Mélyebbre hajolnak előtte, de nincs mélyebb nála. Ki kellene vájni körülötte a földet. Hát csak szóban alázkodom, és verem neki a nagydobot.

Persze egy csöppet sem lesz nagyobb tőle.

Álom

Fölvirágzott ló vitt (én virágoztam föl) kietlen utakon. S amikor néha-néha visszanéztem, láttam, hogy mögöttem az utak is virágossá váltak, lobogók lengték be őket, s még valami rajongó ünneplés is muzsikált fölöttük, tompán, sajogva, boldogan.

Furcsa volt, hogy előttem az út a ló talpa alá futott, de mögöttem már a hátamból, valahonnét a szívem környékéről szaladt tovább.

Így mendegéltünk napokon, hónapokon, éveken át.

Aztán egyszercsak hervadozni kezdtek a ló virágai, s potyogtak le róla. Nagyon fáradt voltam már, képtelen egyetlen szírmot is visszatartani. Ha meghátrafordultam, észrevettem, hogy az elhagyott út le-süllyed az előttem nyúló szintjére, s olyan kietlen és néma lesz, mint amaz.

Közben a ló is eltűnt alólam

Kezem lóg, lábam alig húzom, mellemben lassú zsibbadás.

Az a legnagyobb szegénység, amikor a magunk örömeire sem tudunk többé ajándékot adni.

A percnek él

Hegyet csinálni a dombból, sátoros ünnepet a szabad szombatból.

Csaló a test: görbén vezet, zavart a hierarchiája.

Én, prédikátor viszont a magam érdekében prédikálok.

Ha az a test kedvemre csalna, nyilván fényesen ünnepelném.

De amannak úgyis mindegy: intésem vagy ünneplésem. Ő a boldog állatok örömeivel fogadja az ajándékot, s nyugodt állat türelmével a veszteségeket.

Vétek megzavarni, mert értelmetlen és céltalan.

Most viszi körbe kétségét. Füttyent a megkívántaknak, és félrerúgja a fölöslegeseket.

Majd lesz ereje a kifosztatáshoz is.

Ő nem az emberi bölcsesség jóvoltából, hanem azért, mert a percnek él, akár a barom.

Öt éve

Hárman – írók s egy írófeleség ültünk öt éve itt az asztal mellett. Pergett a szó, tréfálkoztunk „irodalmian”, ahogy illett. Főként a feleség, de mi is nevtünk olykor nagyokat.

Szégyellünk kicsit, amikor hökkenni láttuk a szomszéd asztalokat.

A három kettővé fogyott: maradtam én s a feleség. Az eltávozottak közül egy hátrább volt nálam, egy meg elébb.

Emiatt (is) egészen megmászult a világ. Többé-már-ki-nem-mondható szavak falkája rág. Csak-ane-kik-elmondható személyes szavaké. El kell fojtanom őket, váljanak semmivé.

Ezt az asztalt is ki kell dobni innét, könnyítsen dolgomon. Mind több a temetnivalóm; áldott legyen, ki bárhogyan segít a gondomon.

HIÁBA

Csak magunkkal

Ó mekkora nevetség
hogy nélküle üresség!
Hiszen vele se volna más
e csúf lótás-futás
És semmi mód jobbat szerezni

Csak magunkkal megy töltekezni

Ha vak látót

Ha vak vezet világtalant
az még jó mert egyik se sejt
hogy verem-mélység vár alatt
De ha vak látót – azt jelenti
hogy láb- vagy nyaktörés felé
kell és tudatosan sietni

Ó hányan pusztulnak belé

Hiába

Ó menthetetlenül idevaló, te.
Ó menthetetlenül idegen, én!

Akárhány év mocskával szívemen, agyamon,
akárhány év mocskával érzékeimen
nem tudok a dolgok szemébe nézni,
nem ismerem már az emberi nyelvet.

Akár az eszelősök,
magam kérdezek s magam felelek.

Pedig azt hittem, sikerül –
Ó menthetetlenül idevaló, te,
olyan okosan szólítottál,
olyan okosan éltél és mutattad
hogyan kell élni,
látni az édes húst az arcon,
s nem a gúnyos csontot mögötte,
a csontot, mely az enyészet után is
lankadatlan iparkodik
feledtetni a test csodáját.

Olyan okosan jöttél,
olyan okosan kezdtél gyanakodni,
s olyan okosan fordítottál hátat –

Neked: nap a nap, virág a virág,
kacaj a kacaj, csók a csók,
sírás a sírás, jaj a jaj
s élet az élet.

Ó menthetetlenül idegen, én,
akár az eszelősök,
a szörnyeteg vázát kutattam
s szívedre és agyadra
s érintetlen érzékeidre
akárhány évem mocskát döntögettem.
Olyan okosan kezdél gyanakodni,
a fénybe néztél, nem a ködbe,
s tagadva csóváltad fejed
idétlen bölcsességeimre.

Eredj, eredj utadra!
Küldelek, hadd maradjon
legalább ez az ámítás belőled,
s maradjon sajtó ragyogás
emléked sejtjeimben,
hasztalan oktató kép arról, miként hibáztam,
felhőtlen, drága csevegés
iszonyú csöndem falai körül,
melyek közé halálíg elrekesztve
magam kérdezek s magam felelek.

Koldus

Kis-stílú tolvajként igyekszel
lógni tőlem: – Meglestelek
Vidd csak amit batyudba rejtél
hisz koldus vagy – fölmentelek

Figyelmeztetés

Bár jószándék a visszatérés
számomra ingatag reménylés
Aki ajtóm előtt megáll majd
könnyen lezárt lakást találhat
melyből nem úgy mentem ki önként
halottvivők vittek ki onnét

Kit illet meg kell hogy jegyezze:
ne tévesszen másokkal össze

Intő

Áll. Kezében játék. Törékeny.
És ismétелhetetlen.
Bolondokat beszél. Ijesztget.
– Fogjátok meg! – Szétzúzza enmagát is.

Más egyebet

Attól kit megsíratok
viszonzást úgyse kapok
így eztán ha temetek
okosabb ha nevetek

Koporsók csöndje körül
ezer önzés tekerül
hozzájuk mért ne tegyek
valami más egyebet?

Fordulna visszájára

Hogy eleje közepe vége –
Az csak szokás
Van a gyökér a szár a termés:
a vágyakozás
aztán a csalódás vagy
a beteljesülés

Fordulna visszájára az egész!
A gyökér
s a vágyakozás
ne lenne soha-soha más
befejezés

Ha közelebb jön

Tucat-szólamokkal hatásvadász
intésekkel vagy filozófiákkal
pl. így: „A szépség is mulandó”
Vagy: „Egyszer visszakapja még,
amit most ő...” vagy „mert az élet oly
rövid stb” Ám ő kő- s fa-arccal
kő- s fa-kedéllyel meghallgatja ezt
s teszi amit tesz mit érdeklík a
szólamok intések de legkiváltképp
mit érdeklík a filozófiák

A nap fölkel a nap lemegy a test
fárad pihen fölgyúl élvezkedik
a perc van más egyéb nincs más egyéb
ha jó a perc: jó s rossz ha rossz a perc
ami túl esik rajta: köd s ki tudja
ha közelebb jön mivé változik

Átkozzam el?

Átkozzam el? Vagy tán ijesszem?
A vénség képét falra fesse?
Hogy végre a fülét kinyissa
s menendő lábát tartsa vissza?

Mit érne érte így hevülni?
Úgysem fog semmit elkerülni
Vissza kell adni azt a maszkot
mit az ifjúság ráakasztott
Ha most a szemrészén kibámul
ne lepődjék meg a hatástul
vagy úgy örüljön hogy növesztve
mindjárt emlékké is kövessze
mert eljön el a meztelenség
s igazság lesz a képtelenség

Plecsni

Kitűzni kívánt plecsninek
hisz valaki csak... Nem jutott
eszébe sem hogy baj lehet
hogy régivágású vagyok
és hogyha egyszer megszokom
s valahol jól érzem magam
hát én ott megkapaszkodom
ha céltalan ha oktalan –
Tapasztalat-hiány...? Igen
így is lehetne mondani
de én most rezzenéstelen
meg tudnám érte fojtani
Mert mégiscsak nagy szégyen ez
s mégis merő gonoszkodás
hogy díszként fölvesz és letesz
miként a plecsniket szokás

Így kibéleelve semmivel

Csak messziről csak messziről
Látványnak szép tájnak való
hegycsúcsról honnan le soha
Volt-e számára valaki
több mint egy használati tárgy
számára volt-e valaki?
Ó emberbőr! nincs mocskosabb
milyen szörnyekre is tapadsz
s még szörnyebbekre náluk is
de ilyenkor csak messziről
hegycsúcsról honnan le soha
látványnak szép tájnak való
melyben közlelről hullabűz
közlelről semmi semmi nincs

Egyetlen fül számára

Itt minden szó igaz és minden szó hazug
E vers egyetlen fül számára termett
A tisztességes szók beszélnek kurva nyelvet
amit csupán ez az egy elme tud ha tud
Ha ez se akkor egy szőlős hegyoldal
ős kereplőjeként darál egy monoton dalt
a földnek égnek s a szeleknek...

Egy fokkal keserűbbre

Akik az epét belécsöpögtetik
akik elkészítik a poharat
akik járókorlátot ácsolnak odáig
hogy legfeljebb fejünk hajlítva félre
akik végül szelíd erőszakkal lenyomják
szájunk a pohár pereméhez

Pedig
az lenne dolguk
hogy egy fokkal kevésbé keserűre
kavarják italunkat
de ők egy fokkal keserűbbre

A nagy vendéglátóból
szigorúan s örökre
ki kellene
bizony ki kellene
őket rekeszteni

Mikorára

Ebből már sem öröm, se bánat.
Kipréselt citrom görbe héja:
mulandó jóság omladéka.
Nem véle többé, csak utána. –

Mit tudja ő, hogyan csinálta?
„A vak tyúk is...” hát persze... néha...
Fortuna jótét kotyvaléka.
Mehet, fordíthat végre hátat.

Új kezdések s folyton fakóbban.
Ismert a hold s nap, izgatóan
indultak és lettek rutinná.

Csöpög az epe italába,
szokjon hozzá, majd mikorára
keserű poharát kiinná.

Kagyló

Én, tenger a kagylóba zúgást adtam,
a nyálkás hús kipusztulhat belőle,
ki füléhez emeli, hallja abban
zúgásomat... Kész, megmásíthatatlan.

Történet volt, szép örömök szülője,
világ kezdett teremődni a habban:
csillagok, nap, hold gyúltak a tetőre,
lett aztán mindennek a temetője.

Mert a kagyló készségesen kitérult,
a működő világ hangját beitta:
én, tenger érte zúgtam és miatta.

Most már rám nincs szükség, mert megmaradt a
hang, a zene, és hallhat a halandó:
csak zúg a kagyló, zúg a, zúg a kagyló.

Gyötrelmek zsákmánya

Regényekből, érzelmes emlékekből kiszól valaki.

A napszak, az időjárás, a környezet, a forgalom vagy a szoba berendezése minden porcikájában odaillik.

Ó szépséges-szép tisztaság, a gyermek tisztaságánál is több mert az már telítve a lucsok százféle lehetőségével.

Karácsonyi szív szívek a nagypéntek leghalványabb sejtelme nélkül.

Az örökkévalóság sejteket átjáró hitével.

Ami győzhetetlenséget jelent.

Ami végtelenséget jelent

Ami lebegést jelent.

Ami hosszú-hosszú és nehéz utak hiábavaló bejárását jelenti, türelmes-meddő várakozásokat; a lélek éhezését és szomjúhozását; és a test végtelen kimerülését, de úgy, hogy a visszatérésre is marad még erő.

Ami szép szavak lelkes faragását és fölkínálását jelenti, s képességet a törmelék (a forgács) alázatos összegyűjtésére, ha egy ideges ököl kiveri kezünkben.

Ami a magunk megnövesztését jelenti olyan bőséges túlzással, hogy tetszés szerint toldhatunk, egészíthetünk ki fogyatékokat anélkül, hogy torzelnánk parányit is.

Ami alkalmassá tesz arra, hogy a legértékesebbet is kárvallás nélkül veszítsük el, mert szuverénne és sérthetlenné válunk.

Ami a legsalaktalanabb részvétet tudja kidajkálni belőlünk, száz százalékos sajnálattal, egyetlen százalék önzés nélkül

Hogy természetes nyomunk valakiben meg ne romoljék, és mérgével bosszút ne álljon. Legyen inkább békességes párna a dacosan, vagy akár undorral elforduló fejnek is.

Ó ha a páros baj egyessé tudna válni, s ha megadatna nekünk a nemes zsákmány: a gyötrelmek zsákmánya!

Magunkba

Engedelmesen sietnek utánam
nem űzöm őket nem is agítalom
a milliárdnyi tér-változatokban
időlehetőség úgyis csak egy van

Mehetek vagy maradhatok – ahogy jó –
hegyekre fölmászó völgyekbe hulló
vagy araszolva sík földön igyekvő
lehetek lustán félig-alva fekvő

De az idő büntet ha elfecsérlem
porszürke perce sincs hogy újraéljem
s a finom morzsácskákat is dörögve
befalja a „volna” és „semmi” gödre

S az én utam (az emberé) egyetlen
másolhatatlan és követhetetlen
s ha együtt koppan bárkivel a lábam
fényévnyi távolságban jár utánam

Fiatalok tudjátok meg: hiába
be vagytok és ki van mindenki zárva
ahogy én is... Nincs két egyforma ujjunk
mire való hogy folytatást hazudjunk

Minek mímelni egybetartozásunk?
Magánzárkás az itt-tartózkodásunk
Egymást akár fuldoklásig szorítva
vagyunk holtig magunkra nyomorítva

Kerekek

Rohanó kerekek alatti ágy:
örökös béke

Liliputi gondok bajok
partizán-akcióitól halálosan
elfáradt lélek

Ó kíméletes
kerekek!

Jöhetnek aztán a fém-
szájízű hajnalok az álmokat a szemről
lerázó éjszakák a jótét
szándékú vagy a megfontolt cinizmus
indulatával bélelt búcsúzások
jöhet az „Én én én én” kórusa
a kerekek már mindent rendbe tettek

In aeternum...

Létállapot

Egyben egyben egyben
zúzva zúzva zúzva
zúzva zúzva egyben
egyben zúzva egyben
Ami összevaló össze
ami összevaló széjjel
sima lépés helyett ugrás
könnyű lépés helyett mászás

Torzulás?

Létállapot!

Gombolyag

Belegabalyodtam
jelenbe múltba és jövőbe:
más-más színű szálak: egy gombolyagban
Itt-ott fonalvégek kiállók
olykor követhetetlenül kanyargók
színesek: kékek zöldek pirosak
Egyetlen csak egyetlen fekete
s ez vastagabb a többinél
de vége a gubancban
mégsem fedezhető föl

Töltésoldalon

Ó, csak a dolgok hűek: a házak, a roncs padok
a folyton változó és mindig változatlan
öreg folyó. Tükörbe nem nézek, s ha őket
nézem, a gyermek nézi őket, a régi gyermek.

Az ember hűtelen: akik elémkerülnek,
változó arcukkal szegény mulandóságom
harsogják, hangos gúnnyal csúfolkodó szavakkal:
ha ők így jártak, akkor ne legyek én se boldog.

Jancsi, Misi, Tera... halottak, vagy alighogy ők,
élők, de csontig mások. Hol keresselek, merre?
A kivájt törzsű fűzfák réseibe a parton
verseket dugtam egyszer, s többé nem találom.

Hanyatt fekszem a fűben, szél van a füzes zúg-zúg,
állandóság e zúgás; így volt már ötven éve,
és ötven évvel eztán így lesz minden bizonytal,
mondanám békítőnek, de fojtogat a sírás.

Lehunyam a szemem. Nedves földszag és fűszag.
Virágozzék belőlem a gyermek nyári napja,
ki serkenő vággyal a testében itt a töltés-
oldalon hajdanában a szerelmet kereste.

Kapva-adva

Zavar... zavaró... zavarás...
Bemocskolnak kis ócska gondok.
Majd üdvözít egy szép varázs,
holott csodákért nem rajongok.

Ha volna ellenük szerem,
hatóbb, hatásosabb magamnál,
de a szerek is ellenem,
s kiderül, hogy egyik se használ.

Jó a szerelem kapva-adva,
az öt érzék megzavarodva
ha mássá formál, mint vagyok,

de mennyivel jobb volna, ha
lent békén csordogálna a
világ, s néznék a csillagok.

Hűtlenségem

Hűtlenségem felejtik? Megbocsátják?

Elzavartam magamtól az utcák
kaleidoszkópjait a napjaimba
kéredzkedőket akik dideregtek
s meleg csapta meg őket közelemben

Tél volt nyitva felejtettem az ajtót
Ő vissza-se-fordulva-távozó
kiknek még emléküik sem izgat
kiknek mint a vízbe rakott
tég lákon lassan lépkedőknek
céljuk van csak útjuk soha
(nem tudnak egymásról a téglák)
Ő is így... az ajtó kitérve
s kit csalogat hideg szoba?

Valóban nem tudnák?

Egyedül vinni a kettőre-mértet
Sántább a szív mindegyre sántább
Azok akkor fennkölt triumfusok
Ketten a középpontban minden értük
Ha nyitott ablakot nyitva feledtek
ha játszó gyerekkroller lökte őket
a járda alatt habos szennyvíz osont ki
lábuk bicsaklott egy-egy kőgödörben:
minden értük volt minden értük –
Jó de akkor ketten és fényalapra
és ártalmas-káros-rossz semmi sem
A megrándult bokák is egytulajdon –

Mitévők most a pimasz sarkok itt
a pimasz utcák utcarészletek
a léptek koppanásai, a kapualjak
zihálásai ugatásai?
Látszatra mintha jószándék vezetné

Hát valóban nem tudnák hogy mi történt?

Van nála

Így jó – Ez csöndben elmarad mintegy lábujjhegyen
hogy ne zavarja lassan bezáródó fülem

az ámítgat még keveset de érzem rajta hogy
egyre nehezebb lesz számára a dolog

amaz talán maradna hanem szégyellni látszik
hogy rendes emberek közt botránkoztatva játszik

Nem kell már sok idő s ha számbavétel végett
körülfürkészem a régen népes vidéket

hát senki vagy csak egy-egy ki hajdan ünnepelt
lézeng s figyel mikor szökhetne ő is el

Így jó! – Mert kit nem űzött el tőlem a fürtelem
s átmentett tisztán minden szennyeken

ő egy cseppet se változott és nem is fog soha
van nála immár támaszom van elbújnom hova

s kik meg belékószáltak híva-hivatlan napjaimba
ne legyenek s ha voltak mégis csak szinte mintha

VISSZA HALOTT
ANYÁMHOZ

Félig értem

Fölvonulnak kik rám hatottak:
valóságos vagy ál-halottak

kik süllyedvén időbe-térbe
elpártoltak utam kimérve

Többüktől a verset tanultam
többüknek jóbarátja voltam

többük gáncsolt ahogy tehette
többük körüldicsért helyette

többük csábított mert akartam
többnek csábítatlan maradtam

volt ki ha elment vitt magával
mást én űztem szóim fagyával

megint mást szédülten kívántam
de fölkopott gyakorta állam

– Most már ha jönnek bármifélek
a régi brancsnak vége végképp

mint féligismert társaságot
fogadom a ma-új világot

melyben a szót is félig értem
s csak félig érthető beszédem

Hol vagy W. S.?

Sándor hol vagy? Hol vagy barátom?
Hogy föld alatt azt nem hiszem
Nyilván lebegsz egy lepkeszárnyon
virágkehelyben rejtezel
Most már kedved szerint mozoghatsz
járhatsz amerre jólesik
akármilyen dologba foghatsz
tilalmak nem keresztezik
Közletről nézheted mit itt még
a folyton égő képzelet
bár tisztességgel tette tisztét
a lényeghez nem engedett
Meghaltál? Meghaltál valóban?
De éltél-e? Oly kis küszöb
és oly kevéssé láthatóan
feküdt két létformád között
Mi persze kik még itt maradtunk
sopánkodunk: "Mily veszteség!"
Értünk vállaltad és miattunk
ez érthetetlen rémmesét
Milyen roppant ritkán neveltél
ritkán éltél mint mások úgy
e másságért meg is fizettél
dúltak kint-bent nagy háborúk
Most béke lett kint-bent s örökké

Örökké? Nincs-értelme szó
s számodra nem lesz soha többé
efféle meghatározó...

Káptalan u. 6.

Martyn Ferencre emlékezve

E házban itt lakott...

A csöndes kapualjból
felcsöngetek s mihelyt
nevem bemondom íme
már roppan a falépcső
s a *kézműves* belülről
ajtót nyit s üdvözöl
aztán átfogja vállam
és kísér fölfelé

A lépcsőfordulóban
egy vitrin s benne néhány
tányér és tál remekszép
kerámiák a mester
a *kézműves* kezéből
Majd fent régen ismert
kicsiny de óriás
szobrok jobbára gipszből
A fogadószobában
a *kézműves* leültet
s mert látja átkacsintok
a műterembe „Hát most
épp ezt csinálom” int a
festőállvány felé
S lépünk is már a képhez

Én elbűvölve nézem
a *kézműves* meg engem
s miközben széles ívű
karmozdulásokat tesz
s hol ráammered hol a
kibomló képre egy-egy
szót szól vagy dűnnyög inkább
Majd megbékül szeme
s arcom fürkészve már-már
diadallal tekint rám
Végül előszedi
a fal mellé rakott
újabb vagy épp legújabb
festményeit s lejátssza
mindegyiknél szokásos
fél-pantomimjait
Következőben ismét
asztal mellé ülünk és
szeszélyes kanyarokkal
megindul a beszéd
Ő most is szűkszavú
hallgat hallgat s figyel – –

(Ó jaj! csak múlt időben
többé csak múlt időben
csak úgy jó múlt időben
csak emlékként csak úgy jó
ó jaj! csak múlt időben)

Csanádi Imre elszólíttatott

1991. február 25-án

(Gyászjelentés)

Te Imre hát mi lett veled?
Odalettél? Kisercegett
benned az a csöpp láng is ami még
pislákolva melengetett?

Te Imre s mit tettél velem?
Jól most mikor viselkedem:
ha morgolódom lázadok
vagy csak tudomásul veszem?

A távoli (a közeli)
jóbarát üzeni:
hiányzott leveled
a szokásos karácsonyi

Hiányzott bizony nagyon
hisz oly puhán oly vastagon
takart be mindig mindenik szavad
hű betegem hű orvosom

De hát sejthettem-e
Messze voltál ide
s elfoglalt engem is sereg bajom
közvetlen kényszere –

Nézem fényképedet
szálas hajú gyötrött fejed
Volt-e vajon még annyi szál hajad
amennyit a fájás kitéphetett?

Te Imre most mégis nagyúr
lettél másíthatatlanul
állsz fekszel: ennél többet és tovább
erőd nem vékonyul

Széjjelhullsz bennem s egybeállsz
kizársz magadból s visszazársz
meggyűlöltetnek elcsábítanak
nem hozhat változást

Játszol illegeted magad
ami tetszik mindent szabad
pótolhatod kedved szerint
mulasztásaidat

Ó mily sokan
eltűntetek!... Túl már ki van?
Sorolgom: egész csapat!
Bújnék közétek szinte boldogan

Te Imre bármilyen
vásárba jutsz kérlek figyelj:
legalább fél szemmel nézd a kaput!
(Lassan nekem is menni kell)

Sírató

É. T.-nek búcsúzóra

A nagy család tovább apadt –
Szegény öcsém! szegény öcsém!
Csak tudhatnám csak érteném:
Mi történt? Hol vagy? Mid maradt?

Ügyes kezed ijedt szemed
nem néz többé és nem mozog
Mi lesz? Hisz én is indulok
Találkozom-e még veled?

Folyton maróbban szúr belém
ha eltöprenkedem kicsit:
lehetett volna máshogy is
mondjuk hogy nem ismerlek én

Szegény öcsém szűk ötven év
(millió éve hogy vagyunk)
Előbb-utóbb egyé fagyunk
Mért keressük egymás kezét?

Sírhatnékom van – Oktalan
Néhány év és elpárolog
az ilyes érzelmes dolog
és fekszünk végképp boldogan

Föltartom kezem

A 80 éves Kiss Tamásnak

Körülöttem közelben három ember...

Tűnődhetek:

Isten? véletlen? törvény? micsoda?

Ha szélesebben suhint a kasza

a három négyre nő

és a negyedik én leszek

A holdon leszálltak: tudom

a génekbe kés vág: tudom

sokakban holtak szíve él

acélt nyes testetlen sugár

tudom tudom tudom

És ugyanakkor napra-nap

növő zavar gyámoltalanság

ámításra se jó halandzsák

tőlem másnak mástól nekem

Megoldás?

Föltartom kezem

Családi haláleset

Most itt vagyok megint Atyám
halottam van kihez mehetnék?
Elbóklásztam figyelj reám
megnyugvást új kedvet szeretnék

Értelmes célt tehát utat
és belátásához parancsot
ne fűtsön rongyrázó tudat
emelj a tenyeredbe s tarts ott

Igyekszem hinni esküszöm
nekem válnék hasznomra főleg:
én kínlódom én küszködöm
nyomorult rabja az időnek

Üres

Üres az ég és üres a világ
az ösztön bútorozza be
Tompulnak csúcs-sarkos tragédiák
tűnik a szív hidege
A kegyelet itt átkozott
csak ami a vagyont szorozza
tehát konyhára pénzt hozott
csak annak van becsülete
Próbáltál a ráncok a tört térd
a kihagyó agy ellen
aki szemed s tested közé
aki sorsod s szemed közé
fátylat tartson befedjen?
Hullanak a hervadt napok
üres mind és kegyetlen

Elvégeztetés

Az éhség és a szomjúság –
Kialudt bennem mind a kettő
Pedig nem másult a világ

Valami halványan derengő
pislá fény – drága reszketés –
iparkodik belül csupán:
emlék-ébresztgetés

Föl-fölráz és tudom hiába
fejem alákonyul sután:
ez a végső híd éjszakája:

az Elvégeztetés

Vajon?

Kezdeni? Mit? Még több nőt, férfit kötni magamhoz?
Hogy még több szálát kelljen eloldani majd?

Mit mondana?

Milyen lenne mit írna mondana
Csokonai Petőfi Ady Endre
vagy József Attila e korba ha
még élne?

„Jobb volt jobb lent a csendbe!”

Visszajött P.

Kell Petőfi és kell az ünnep
s hol Petőfi – ott mindig ünnep

Ostobák voltak elcsalói
hétköznapivá koptatói

Az ünnep nem halt meg vigyázva
beköltözött egy tiszta házba

S ott várta hogy őszinte szókkal
előhívják jóraivalókkal

Petőfi arcát úgy mutatták
ahogy kis kóklerek tanulták

Verseit úgy rakták csokorba
miként fondor szándék akarta

S ő csak nézett és tör-szemével
átszúrta álarcon maszka-képen

Hol van Ady Endre?

Szájon, könyvben, polcra rakva,
verseit, sorsát erre-arra –:
ne ott keressük Ady Endrét,
ahol csak volt, csak múlt, csak emlék.
Ott élő, mert él, most is, él benn
a lények, a tények szövetében,
szem-villanásokban a gonoszra,
indulatokban a porosra,
vivátokban a jobbra újra,
hevekben, marsot harcra fújva,
társpillantásokban a nőkre,
örök adókra, elvevőkre,
fészek-vágyásban, nem hunyóban,
folyton bujdokló bújdosókban,
rettenetes, zúzó ökölben,
békesség-termő, csendes ölben,
szótlan kérdés-feleletekben,
mélységekben, felületekben,
vállhoz feszült baráti vállban,
tömegbe vegyültben s kiváltban,
gyöngében, kinél nincs erősebb,
félősben, kinél senki hősebb,
ahol – sárban vagy fellegekben –
ott mozdul még (vagy már?) az ember.

Kölcsey visszagondol a „Vanitatum vanitas”-ra

Fáj mindenem
(Nem a testem
valami többnyire szívnek hívott de nem szív)
Vastag vas-szürke felhők
rohannak át rajtam sűrű sorokban
kívülről nincs nyomuk
Összegörnyedek (meg se moccanok)
Ó egyéb miatt vagy épp emiatt
gyötörnek éjszakai fölriadások napközi ijedelmek?

De ha már így van rend legyen
Jó hogy rájöttem: hiábavaló

Akartam másokat akartam magamat
a föld színénél kissé magasabbra
legalább annyira hogy talpaink alól
ne por bufogjon föl lábujjaink közt
akartam másokat akartam magamat
úgy dirigálni
hogy a sommázó vélemény
kénytelen legyen embereknek mondani

És még sokat akartam
másoknak és magamnak
tenni esetleg csak megmagyarázni

Például azt hogy
„Pára minden pompa s ék:
Egy ezred egy buborék”

Vagy:
„Kártyavár légállítvány
Mindenféle tudomány”

Vagy:
„Kezdet és vég egymást éri”

Vagy:
„Bárminő színben jelentse
Jöttét a vándor szerencse,
Se nem rossz az, se nem jó:
Mind csak hiábavaló.”

Nem sikerült iparkodásom –

Vagy sikerült? – nem is tudom
Mert egy térben s időben
fondorlatos terepen
végigláttni igazmondó szemekkel
vajon nem a
sikerek sikere-e
maga is?

Dolgára megy

Szépen levetkőzöm s átöltözöm
hálóruhába... Így lesz holnap is
holnapután és azután is...

De az „után”-ok már „talán”-ok
ez a mostani is lehet „talán”
mert csak egy botlás egy ütés a szívre –

Néhány napig központ leszek:
ilyesfélét még nem csináltam –
Majd mindenki dolgára megy

Húsz-harminc

Így lesz tudom majd akkor is:
senkinek sem hiányzom
(Vagy szenvelgés ez? Húsznak-harmincnek talán?)
A mozik színházak sőt kabarék
éppúgy játszanak mint nemrég mikor
te mentél el kedves rokon
akire most sűrűbben gondolok
s legföljebb kissé élénkebben él bennem
mint amikor még testben élt

A kórház-kert juharjain
már ott csüggnék a kis propellerek
bár zöldek még s csak csöppet súlyosak
ezért még nem is készülődnek útra
Mikorra majd megérnek s majd mikorra
nyugodtan vetik le maguk s pörögnek
a földig
akkorra tán én is betársulok
valamilyikhez
s elindulok vele

s itt minden megy tovább
s ahogy mondtam
talán húsz-harminc embernek fogok
hiányzani

Se föl se le

Ha kilépek: se föl se le
a mérleg egy helyben marad
nyerés vesztes nem jár vele
úgy múlik mint szokott a nap

mint a nagyvilágban szokott:
itt győztesen ott rongyosan
lesz áldott és lesz átkozott
lesz boldog és boldogtalan

Az égen felhőtörmelék
a földön egy-szemernyi sár
nem csúfos ám csöppet se szép
semmi többlet és semmi kár

A nagy világ-statisztikán
nem változik meg semmi sem
kilépésemmel sem hiány
főlöleg sem lesz úgy hiszem

Szegény Lady

Szegény Lady bolond kutya ki olykor
kedvem dühvé ugattad
egyetlen vakkantás se jön ki többé
„fogaid rekeszéből”
Egy kiskocsin eltolt hajnalban innét
– nyilván valamilyen dögtemetőbe –
egy közömbös pofájú csúf alak

Így aztán nem történik már soha
hogy ugatásod
figyelmeztető *forte*-ja után
kiszáratva majdhogynem biztosan
fölberreg a kemény
csengő a bejárati ajtó fölött
és megremeg a gyomrom
(mert mindig így volt s van ma is
ha idegen jön) –

Két füled még sokáig
szúrja a levegőt
mikor kinézek
s meglátlak ólodból hason kilesni

Vissza halott anyámhoz

Változtak-e szokásaid
már réges-régen holt anyám?
Vagy úgy fogadnál ha megyek
mint olykor egy-egy délután
amikor kint vártál a kő-
lépcső legfelsőbbik fokán?

Én csöndesebb lettem kicsit
már nem volnék oly lobbanó
ha szádból bár szándéktalan
de vádaskodva dőlne szó
Már jól tudom mi mennyit ér
és hogy mi hiábavaló

Szaglásom félig elhagyott
de kedves arcod illata
orromban egyre vastagabb
s mind sürgetőbben hív haza
és nincs más *ottbon* nyugtatóbb
nincs más mint a szülőanya

18 + 55

Ki lőtt közénk? Alig vagyunk
Hová lett a csikó-csapat?
Tízegypáran iparkodunk
pótolni mind a hatvanat

Néhánya írt még többje nem:
félíg vagy végképp elveszett
Meghalt névvel vagy névtelen
rosszkedvű tabló része lett

S mi itt? Rokkant ki így ki úgy:
öt év csúnyán elbánt velünk
Magunkkal vívtunk háborút
Egymásra félve ismerünk

Lám ez szegény itt mintha a
saját árnyéka volna csak
Az meg hadar: zavart agya
kelésként olykor fölfakad

Amaz riadtan sántikál
szégyelli bár nincs rá oka
Úr lett a test: bármit csinál
van csúfolódni is joga

s hogy megkopasszon arra is
az arcra foltokat tegyen
görcs álljon kézbe karba is
ne bírjanak moccanni sem

Tizennyolc s hozzá ötvenöt
Ki lőtt közénk? Hányunk maradt?
Jól tudta dolgát bárki lőtt
Ki éri meg a hatvanat?

Ne érzelegj! Ne is dacolj!
Kövesd inkább Babits szavát
Kérdezz mint ő s ne válaszolj
A fű a fű... Úgyszincs tovább

Steve

Csak mástól, csak hírből tudom
hogy az utolsó éveket
lakókocsiban élte. Nem szegény-fokon,
sőt épp, mert bátran élhetett
fő-hobbijának: szinte folyvást
úton volt, s így otthont talán
nem is kívánt úgy igazán,
s félt is hogy tárgyai lefogják.

Vagy mert sosem volt otthona
(rokon család nevelte fel),
vagy mert alig tartotta a haza
és szó nélkül engedte el.
S ha mégis lett lakása végül
csak épphogy, és csak mert szokás
meg hogy a postát a lakás –
Cím is lehet címzettje nélkül.

Haza jött olykor s hidegen
ítélt holtak s elevenek
fölött, hasonlítgatta ridegen,
hogy másutt... s hogy mik milyenek
s hogy itt gyalázat és hogy eztán
lábát többé be nem teszi,
s ha elmegy, csak azt élvezni,
hogy képes volt átélni tisztán.

De újra jött és újra jött,
és váltig méltatlankodott,
holott a konkolyok között
talált egy-egy termő magot.
Jött minthogy csak dühét kiadja.
Ám furcsán csillogott szeme:
fordult szavának ellene
és szelídült mindegyre útja.

Holtan lelték nemrégiben
készült pedig megint haza.
Porait szétszórták mivel
így kérte végakarata...

Steve Pista onnét a halálon
akárhol vagy: egy porszemed
ó bár elhoznák a szelek
ó bárcsak, én szegény barátom!

Thinsz Géza halálán tűnődve

Amikor megjelent a végső elszámolásra
amelyen felsorolta mit tett mit nem amit
meg kellett volna tennie de nem tett
vagy nem kellett volna sőt szabad sem volt
hogy ki előtt felelt fogalmam sincs viszont
ha el kell képzelnem: nyilván a Legfőbb Úr előtt
De azt még elképzelni sem tudom
milyen nyelven történhetett a vallomás
vagy milyen nyelven hallgattak mivel
az is lehet hogy ott a szó fölösleges
mert Aki megmér tud minden kis részletet
s aki megméretik rájön hamar: nem érdemes
szavakkal mondatokkal elbajlódnia
mert ő még éppencsak hogy kezdené
s a Másiknál már a pont is helyén van
Mégis makacsmód föl-föltlik bennem
hogy a két nyelv fölényes tulajdonosa
(szelíd szolgája) mint köszönt
melyik nyelven jelentkezett a végső
elszámolásra...

Búcsú két hangra

K. E. építész halálára

Hát újra búcsúztatnom kellene:
majd félszáz év hogy itt éltem vele

Barátom volt most rákerült a sor
Már nem is izgat mint esett s mikor

Mondhatnám a szokásos kegyelet
gép-szavait hűlt hullája felett

hogy benne szó kevés legyen ha lesz
s mint gyászjelentés-űrlap: – félüres

melyen a szem átsiklik s meg nem áll
csak ott hol már órát s napot talál

Mondhatnám de nincs kedvem erre se
búcsú? búcsúztatás: cécós mese

Meghalt hát meghalt nincs hozzá közöm
„Ma nékem, holnap néked” – dűnnyögöm

Sőt... búcsúzás búcsúztatás helyett
élesztek egyetlen emlékeket

például hogy mi: két vidám legény
hipp-hopp és már egy asztal tetején

vigasztaltuk a bús asszonyokat
akiknek férje soká elmaradt

(volt akié örökre volt olyan
akit vártak s meg is jött boldogan)

s ilyesfélét... Gazdag esküvőt...
disznótort... sok órát elmélkedőt

Így volt... S benned? A rogyó hús a csont
őriz-e még valamit ami volt?

Talán beszélsz de nyelved mint a szél:
hallom s nem értem hogy miről beszél

Ha volna műszer megmérhetni hogy
benned belőlem mit találhatok

megdöbbennék: űr üresség üres
látнам: a műszer semmit sem jelez –

Barátom: cirkusz mégis szenvedek
szám nevetésre áll s könnyem pereg

Vita Illyés Gyula

Színész-barátaim c. versével

A költő 90. születésnapjára

Szél nap a test nedvei vér inak
izmok zsigerek szervek lüktetések
sejtek regenerálódó ereje
pigment a szőrszálak hagymáiban
bőr-rostok kéz- és lábizületek
gerinc-csigolyák fogzománc
szemrugalmasság dobhártya ujj-begyek
cáfoltjátok hogy „Meg kell halni”!

Lehetetlen hogy aki mindig
megszólalt mikor szólni kellett
egyszer csak soha-soha többé
Lehetetlen hogy hetven-nyolcvan évre
szabályozza a törvény hogy utána
már csak analógiák kezesítsék
Lehetetlen hogy a tízmillióval
együtt nyögő zúgó örvendező
valaha közömbös legyen
Lehetetlen
ó lehetetlen!

Állócsillag

Az élő Nagy Lászlónak

Laci, kedves Laci, Nagy László! Betöretlen csődör, fehér galamb, fatörzsben villám-reccsenés, rigó-ének, fészek-tenyér, kalapács-ököl – –

Most fonákkoddal fordultál felénk, csak azzal; s most először, s immár tudhatóan egyetlenegyszer.

Jaj, gazdátlaná váltak törvényeid, s váltál nekünk patává, ököllé, reccsenéssé, nekünk, akik nagyon szerettünk.

De Nagy László nem fog sokáig bizonytalankodni. Mert erős maradt megingása ellenére is, és hamarosan úrrá lesz megint törvényein. S attól fogva mind az idők végeztéig csak a színét fordítja azok felé, akik szeretik: a csődör bársony-száját, a tenyeret, a rigó-éneket.

Az is ki fog derülni, hogy a vízszintessé tehetetlenült test, a temetés, a sírások, jajgatások nem is voltak igazak. Vagy ha valami mégis igaz volt belőlük: az kevés, jelentéktelen, elhanyagolható,

Történt viszont valami sokkal fontosabb. Egy új állócsillag jelent meg az égen. S aki ismeri a csillagokat, tudja, hogy ez a csillag egyidős az Univerzummal s egyidős is marad vele.

Áprily-gemma

„s titokzatos szót mondtam akkor: Erdély”

(Áprily Lajos)

Belénk rakódnak
hegyek völgyek folyók
tündéri tájak
s ha kiszakadnak
nem csitulva fájnak
Mellünkbe tág úr
ver tanyát
mint aki veszt
szülőanyát
Ha álmodunk
gyakorta álmodunk velük
és úgy akár
mint még a gyermekük
Havas-fehér lehet
szakállunk és hajunk
a régi tájban
hipp-hopp otthon vagyunk

Titokzatos:
ahány táj annyi Erdély
költő tanít
higgy néki
s nyertél

Szavak

„Nyelvéből kiesve: létének céljából is kiesik az ember”.

Sütő András:

Engedjétek hozzám jönni a szavakat

A szavak... Rongyos, üldözött
kölykök rossz felnőttek között.

Kölykök: félénk-riadt sereg,
bújkálnak és meneksenek.

S hol itt, hol ott fülük, szemük,
karuk, lábuk – les mindenük,

hogy meghallhassák, amit a
Mester beszél, a Szó ura,

kinek varázshatalma van,
s elem tud állni biztosan,

ki látja, hogy e védtelen
nyáját sarcolják féktelen,

de tudja azt is: érzi ő,
hogy ők az egyetlen jövő,

s róván a rossz felnőtteket
Engedjétek, – szól – jöjjenek

hozzám e gyermekek, hiszen
ki nem lesz, mint most ők, ilyen,

meg nem kaphatja semmiképp
az én országom örömét.

Engedjétek hát, jöjjenek
hozzám e gyöngye gyermekek,

én számból nyújtok enniük:
erőseknek kell lenniük,

hogy épségben megérjenek,
teremtő kedvvel éljenek.

Száz év, ezer – maradjanak,
szépülve szaporodjanak,

s egy pillantás elég legyen,
hogy fölnyíljék az értelem

bennük, bent, mélyen, mint ahogy
akikben egy-vér szív dobog,

s eltéphetetlenül fog át
a szó, a szó, a drága pánt.

Európa

Gyámoltalan szavakkal Európa
nem mertem hozzád szólni soha-óta

Vitézkedtem itthon szidtam dicsértem
hetykélkedtem beképzelt küldetésben

A mérce: mércém a számomra jó: jó
becsültem azt ami hozzám hasonló

De lassan rájöttem: hogy öncsalás volt
mert Európa bennem lakva társ volt

Hisz belőlem is ó kínok sajognak
vagyok látó szeme szegény vakoknak

akik jöttek mind többen hogy e földet
belakják végig – majd gödrökbe dőltek

mint én fogok maholnap Európa
senkinél sem méltatlanabb lakója

SZEKRÉNYFIÓK

Szekrényfiók

Itt minden van de semmit sem találok
ha éppen kellene

... Sokféle jegy meg igazolvány
kulcsok
egy ronda epegyógyszer
használati utasítás rokkant
öngyújtók még dohányos éveimből
kis fadoboz Hindenburg képe rajta
keresztben német zászló és magyar
s tűszúrással „Isten velünk” szöveg
(ártatlan giccs az első háborúból)
bőr- és műbőr erszények jónehány
betét golyóstollakba s mennyi más!
Ha rendre fölsorolnám legalább
tízszer hosszabbra nőne versem

Viszont
e tarkaság áldás nekem
hiszen
keresgéléseim során
akármelyik tárgyat tolom tovább
érintésére át- meg átjár
mint gyöngéd s változó meleg fuvallat
egy-egy emlék – odáig tetszhalott
s megtámogatja dőlő életem

Nem nőttem bele

Lötyög rajtam – még nem nőttem bele –
kis életem
Pedig leszek lassacskán nélküle:
pucérra vetkezem

Ábrándozom: mi is lett volna ha
mint kellene
most úgy feszülne rajtam a ruha
sehol ránc vagy rece

Ezer hajlat érintkezési pont
várt hasztalan
s ez így marad már: vonzódás iszony
végképpen oda van

Jaj hogy kívántam megpróbálni sok
vad és szelíd
kísértést mely köröttem háborog
apad majd föltelik

Hol sikerült hol nem – Jobbára nem:
ráncok recék
szabdálnak át most is keservesen
és porrá ég a szép

Akárhogy történt nem siránkozom
apró mosoly
képződik félrebillent szájamon
(nagyon-nagyon komoly)

Mint egy könnyű szín

A jóbarátokat
a vérrokonokat
az ismerősöket
kerülöm rendre már:

időt jelentenek
az én időmet is
egyszer kedvem szegik
máskor közömbösek

de ha egy idegen
siet mellettem el
örömmel látom és
titkon köszöntöm is

mert nem jelez időt
csak mint egy könnyű szín
bevonja csillogón
egynéhány percemet

Most kél kedvem

Rostock és Agrigento
e század és trecento
vaskos kopott horgony-bakok
szemnek-friss márványoszlopok
hol észak- hol meg dél irányban
vándoroltam kíváncsi lázban
és közben mindenféle giz-gaz
valóban s képletesen ez s az
Varsó utcai árusa
fejkendős gyümölcsöskofa
aki almáját rejtegetve
szoknyájával buzgón törölte
s hogy véletlen pont arra néztem
megrebbent az alma kezében
kicsi vagy óriás terek
ilyen meg olyan emberek
százféle hang százféle rend
értettem vagy nem mit jelent
aztán az a stralsundi lány
ki pár reggel maga után
csalt vagy a siracusai
múzeumőr a bőszi buzi
ki mindenáron
meg kívánta mászni barátom

vagy az Eiffel-torony
s a Bois de Boulogne...

Ó hogyan rámjött a mehetnék
talpam mozdul ahogy mehetnék

Harminc-negyven év mintha semmi
mintha csak a tegnapba menni
szobám mélyébe zárva
utcára sem kilátva
most kél kedvem ki tudja éppen
miért épp most aligha értem
„kilódulni” épp most minek
a bokros messzinek
minek nyomai koratéli
testemet már alig kímélik

Mértékkal ismeri magát

Voltam falánk lettem undorodó
immáron mindkettőt utálom
csak ami bennem van még rejtező
azt fürkészem amíg meg nem találom

Szegényen magunk ismeretlenül
lépünk a velejéig idegenbe
pedig így a határsávban bizony
kíváncsiságunk nagyobb is lehetne

Ha egy-egy másutt termett gondolat
környékez meg fölrántom körbe gátam
és intek vissza a magam
birodalmába fél-hazátlan

Mit szól – ha van – ki túl vár s üdvözöl?
Azt hogy olyan jött legalább
aki mértékkal ugyan
de ismeri magát

Címjegyzék

Címjegyzékem – mert újabb címeket
alig írok bele
lassacskán már az eredetinek
alig több mint fele

A megszűnt címek? néhány költözés
nagyobb részben halál
De mit is ér a levelezgetés
ha búcsúzóra áll

És én? hány jegyzékben szereplek én?
S ha megszűnt cím leszek
kihúznak-e vagy azt se – könnyedén
csak elfelejtenek?

S jön ötven év és címjegyzékeink
és a nevek sora
szétvándorolnak síremlékeink
jelző-tábláira

Magányosodás

A magányosodás az elmagányosodás
a végső elmagányosodás mely általában
egyszer jut csak mindenkinek
s ez is csak akkor
mikor a láb a végső
küszöb fölé emelkedik már
Így hát ez általában
inkább csak a halálban
csak akkor gyakorolható
de gyakorolható igen
gyakorolható a szokásos
az étellel sziámi torz ikerként
ahogy én gyakoroltam is elégszer
s elég odaadással
Ismerős a bal mell mélyén az ólom
a gyomorban a remegés
a gondolatok egérfutkosása
a szelíd tárgyak csúfolódó
maszkába öltözése
a tevékenység talajának
hirtelen alágörbülése
hogy a célok sorra lebuknak
Ismerős ismerős nagyon
a menetrendet előre tudom
de most valami még hozzácsapódik
s ez megijeszt

Legújabb fotómra

Először a szememet nézem
(a szem nekem mindent elárul)
Nemrég egy barátom szemében...
s ő nincs is már: a föld alá bujt

Egy frissen készült arc-fotómra
ezért fürkészek most riadtan
Számomra is eljött az óra?
– kérdem magamról és magamban

Vagy én csak még a messzeségbe?
A fénykép most egyszer talán csal?
A végesnek tán mégse vége –
S vigasztalódom öncsalással

De nemcsak a szemem – az állam
járomcsontom (mit rejtve rejtek)
az orrom a nyakam a szájam
már rendben lenni elfelejtett?

Ilyen lepusztult még nem eddig
Sajnálám is ha illenék ez
Máskor bíztam most visszatetszik
nincs semmi kedvem az egészhez

szemem nem lesz arcom behorpad
szám széle durcásan legörbül
s ha látok úgy látok maholnap
csak belülről már csak belülről

Lányaim távollétében

Most kellene hogy nincs egyik sem itt
bevégezni az élők dolgait
A legfőbbeket mik után
meg tudhatnék pihenni tán

Hogy visszatérve többé nem velem
találnának már mindent nélkülem
s a tárgyak s az emlékezet
rakná ki bennük képemet

S ez hű állócsillagként szüntelen
egük boltján ragyogna messze fenn
és juthatnának bárhova
fakulni nem látnák soha

Sok várás

Siet? Én is siettetem
A más aligha érdekelnek
A holnapok az életem
(mássá tesznek odább repülnek) –
Sok várás ritka érkezés
és mindig ösztövérről csomaggal
és éjjel-nappal kérdezés
de válasz se éjjel se nappal

Megmérgeződtek

Tűzhelyem ágyam asztalom
ott készül nálad a tiéddel
nyugvásom étkem italom
néked is gyűjtöm az enyémmel

Nyelvünk e rossz tolmács ha rest
hogy amit talpunktól hajunkig
kiáltana buzgón a test
föl-föllebben de elhanyaglik

kimondani nyelvünk ha rest:
bízunk a szemre kézre lábra
mik kezdetétől az időnek

elindultak kellő irányba
tudták és látták a helyest

hanem lassan megmérgeződtek

Tömörülnek

Ahogy tölcsérbe ömlik a homok:

sűrűlve tömörülnek egyre másra
gondolataim
egy tölcsér-cső felé

Előbb gyerekkorom virágpettyes meséi
mezítláb talpaim alatt engedelmes növények
messzebb egy nagyszerű folyam
és csak a fürdés csak a nap
és csak a fény-híd a vízen:

ahogy tölcsérbe a homok...

Majd a borzas kamaszkor
mindig-szerelem egy-kívánság
növekvő félelem hogy meghalok
vad képzelődés valaki leszek
hogy leszek valaki:

ahogy tölcsérbe...

Aztán a szép és szörnyű férfikor
három apróság karjai nyakam körül
csodálatos asszony-társ rosszba-jóba

és munka munka munka
kevés napfény és ormótlan sötétség
véglegessé kifaragott arc
könnyű nehéz futó szerelmek:

ahogy tölcsérbe...

És most a vénség
újabb gyerekkarok nyakam körül
leépülő test
áruló szervek botló működései
baljós de már nem félremagyarázható jelek
kezdődő visszaszámlálás
ugráló fantázia hogy mi is lesz és mikor:

ahogy tölcsérbe...

Harmadszorra

Előbb három-négyévesen magam-magam
később három-négyéves lányaimtól
most meg három-négyéves unokáktól:
harmadszorra tanulom hát s lassan tudom
(tudom vagy csak úgy képzelem hogy már tudom?)
milyen magasról indulunk s hová jutunk

Városom

Ez a város amelyben megszülettem
fölnevelt közöny gyűlölet
szeretet pólyáiban (vagy hitükben)
tán nem is tudta hogy én létezem

Ez a kétezer éves város
most már csak kisebb hányadában
előzött meg
tehát csak így lehetne
apám esetleg nagyapám
vagy mégföljebbi ősöm

Ez a kétezer éves város
most már jórészben unokám:
lelkes megbízható komoly
infantilis zavart és koravén
látom tudom
tisztelem tisztességét
elnézem bolondériáit
ahogy az öregekhez illik

Tapasztalat

Ím, itt a szenvedés belül,
ám ott kívül a magyarázat.

József Attila

Belül, belül a szenvedés,
és sehol sincs rá magyarázat.
Vizsgálódhatsz köröskörül:
se fennhéjázás, sem alázat
nem vesz ki kínjaid közül.
Az ifjú álom elröpül,
égett tarló a volt vetés,
gubbadhatsz tompán, tétlenül,
kezed használhat, hadonászhat,
kevés ez is, az is kevés.
Belül, belül a szenvedés,
se kint, se bent a magyarázat.
Az ég borul, az ég derül,
a szív jajong, a szív örül,
a másiktól függetlenül,
s az ok kétféle ködbe vész:
a kés nyelét nem fogja kéz,
vad nélkül zajlik a vadászat.

Hisz mindenképp javára lesz

Bertók László: „Kő a tollpihén” c.

kötetének ihletésére

Idő se kell erő se kell
tudtán kívül történik ez
belső mozgása szertelen
hevétől gazdagodni kezd

addig hogy már értelme sem
s ha van csöppet sem érdekes
fény hull elébe hirtelen
s tájat tárgyat színesre fest

bármint esik nyugodt legyen
ha már mindegy hogy mit keres
s hogy mit talál érdektelen
hisz mindenképp javára lesz

s erőt időt jócskán növel
ha nem remélt hasznot szerez.

Szöveg és dallam

A dallam nem változtat szövegén
Hazug dallam hazug szöveg szülője
Kibomlik végül minden szövevény
s hátul kerül mit kívántunk előre

Megszokjuk mert csal a csaló remény
hogy a sötétnek is van némi fénye
hogy hajunkba ragadt az enyves éj
és a homálynak ez az eredője

Akárhogy is van sok értelme nincs
fejünkben tiszta lesz a kóc a tincs
bár éhes nyüvekkel telisteli

Bozsgásuk torkunkat remegteti
A suhogó selyemben balgaság
Rossz szőnyegén gyöngy-hang se hallik át

Sűrűbb megállók

Szőnyeget vernek. (A világ
hétköznapi szívdobogása.)
Rosszkedvű köd, ködmélyi fák,
feketerigók sikkánása.

Már hanyatt-homlok a napok
sűrűbb megállóig rohannak,
gazdátlan ámok-vonatok,
füttyjeleket jajgatva adnak.

Örök télbe? időlegesbe?
Nem hangulat, hogy kérdezem,
hisz már a hatvannegyedikbe,
(vagy századikba?) érkezem.

Várákozók

A várákozás alkotóközössége versenyben teszi a dolgát.

Eljut vele önnön cáfolatáig, – vagy mintha az utakat rekeszteni el.

Aki ágyába vár, aki székébe vár, aki tűzhelye mellé vár:

– a didergésben társas fészket lelni, a szótlan-ságban szelíd szólíttatást, az éhségben jó ízű, meleg ételt –,

biztos lehet, hogy hasztalan reménykedik.

Ám szikár képzelettel, üzleti józansággal, gya-logjáró tevékenységgel:

– helyeselheti magát, így sima lesz az út, tör-vény a megérkezés.

De elég lesz-e a meleg, meggyőző-e majd a szó, tápláló lesz-e az étel?

A várákozó várákózzék inkább! Nőjön célá az eszköz! Várákózzék esetleg rosszul is!

Ha egymás mellé sorakoznának az idők Vára-kozásai és Megérkezései, ó mennyivel zöldebbek, vi-rágosabbak, termőbbek lennének amazok!

Ugye, asszonyok, ugye, a Várákozás művészei, ugye, anyák, ugye, szeretők?

Istenem

Vár és keres keresve vár
de ha csak *így* az túl sivár

Ha majd egyszer megkérdezi:
„Hogy is volt?” – mit felelsz neki?

Megzúzva mondod: „Istenem
igen voltál te is velem

és voltál jócskán ellenem
megszállva testem szellemem

s előfordult – mért rejténém? –
hogy létedet se hittem én

s ha hittem: hittem: nagy csalás
amit velünk bennünk csinálsz

s a világgal – Vagy tán nem is
te csalsz – van ördög s az hamis

és tőled mindent elrabolt
mi benned a javunkra volt

s őrült furfangokkal teli
sorsunkat ő kevergeti

s te csak nézed gyámoltalan
tennél értünk – károdra van

Fordul tehát a helyzetünk
bocsánatot nem kérhetünk

örülj inkább ha megkapod
tőlünk ha kapsz bocsánatot” – –

Hát nagyjából ekként felelsz
ha őszintén beszélni mersz

ha egyszer majd megkérdezi
s úgy látszik hogy el is hiszi

Ó ez a rend

Ó ez a rend ó ez a rend
milyen sok bánatot teremt!

Engedelmességét megértem:
ki áll jókedvvel kint a szélben?

Pedig könnyen elképzelem
hogymég örülne is nekem

De annyi-annyi agitátor
téríti el saját magától

hogymég lassan azt se tudja mi
bírná vígságra gyújtani

S én is voníthatnék a holdra
eredménye annak se volna

Ott keringenek

El-elbújnak bennem a versek alig találom őket

Próbálkozom föltépek itt-ott burkokat
tán kiszökhetnek s megkönnyebbülök
(a sűrű feszülés előbb-utóbb káromra lesz)
a rejtőző indulatok idillek szenvedélyek
nem azért születnek hogy fészkükben maradjanak
s egymással keveredve vagy ádázul birokra kelve
holtra fárasszanak s belülről rágjanak
azért születnek inkább hogy elhagyjanak
s mint csecsemő-Hermészek álljanak
talpukra rögtön s fussanak szét
a világba de sőt a nagyvilágba
s vigyenek hírt a titkon sarjadó
indulatok idillek szenvedélyek
természetéről

Mert ha ez nem sikerül
ha eredménytelen segítem útjuk kifelé:
egész lényem merő-egy verssé változik
s az indulatok idillek szenvedélyek
gátlástalanul szétterjedve bennem
megállás nélkül ott keringenek
testem ágain-bogain s hangolnak szüntelen
kívülről érthetetlen bohóc-viselkedésre

amelyet végképp tanácstalanul
bámulnak jámbor embertársaim

Verstelen

Hány napja már
hogy verstelen
hogy hasznanincs
az életem!

Csak bámulom
a nagy plafont
mellemre dől
tarkán a gond

Tollam megáll
s – holt tárgy – lehull:
nem tartja kéz
nem tartja ujj

Ha írna is
csak semmiket:
semmit nekem
s mindenkinek

A nagy plafon
az tud sokat:
üres de nyit
virágokat

S míg bámulom
megbékülök:
verset talán
így is szülök

Visszatérni

Ó vers, házadba visszatérni
viszontagságos út után,
ha ez a ház csupán tenyérnyi,
akkor is tündöklő csoda.

Ó vers, ha körbe-körbe, lent-fent,
téged talállak mindenütt,
nem ismerek jobbféle menhelyt
űzöttnek megnyugodnia.

A jégcsapok sorban lehullnak,
merem magam kitárni itt,
a szél bármily dühödve fújhat,
a pusztulás kívül marad.

Köszönjem? Ó kinek köszönjem?
Megtenném én akárkinek,
ki így körülvesz, kedvel engem,
épít nekem tetőt, falat.

Ars poetica

Poéta, légy szemérmes!
a Bíráló kívánja.
Az asztalod fiának
írj, hogyha nem közérdek.
Ha megnyúzgál az élet,
és nyögsz, hogy sírva lázadsz,
vagy szédítő magányod
verméből társ után zúgsz: –
tedd asztalod fiába
(mit gondolsz: érdekel mást?) –
Ó régi, régi költők,
Sappho, Horác, Catullus,
Petrarca s annyian még,
s ti újabbak s ma élők
(például Berda József)
a téres égi ország
virányain s a földi
kövek között! szegények,
piruljatok – ti –
privát-dalok szülői,
kik korcs pulyáitokkal
előmerészkedétek:
a Bíráló mogorván
csóvál fejet reátok.
Vigyázat, fő az illem

s diszkréció! mi rád és
egy lányra tartozik csak,
egy lányra vagy barátira
vagy tán magadra éppen,
és rátok tartozik csak,
minek megírni versbe,
s minek kötetbe rakni?
vigyázat, fő az illem!
Poéta, légy szemérmes,
csak állig öltözötten,
fésülve és kinyalva,
szabályos gesztusokkal
lépj a világ elébe.
A Bíráló kívánja:
élményeid szitáld meg,
s csupán közérdekűből
faragd eztán a verset,
ha tetszésére vágysz.
Poéta, árva társam,
hová, hová jutottunk?
Befognak, mint az ökröt,
hasznos dologra fognak,
befognak mint az ökröt:
a bambaságuk durva
igáját ránkakasztják.
Poéta, árva társam,
a Bíráló kívánja:
rúgjuk dacos sarokkal

a port bolond szemébe,
s zengjünk azért is arról,
szép dalt azért is arról,
(figyelj rám, Berda József!)
mit ettünk tegnap este,
mitől volt hasmenésünk.

(1955)

Szocrealizmus

Elsüllyedsz, ha a lábad elé nem nézel. A tájék
dús ürülék-halmok temetője. Ni, moccan is! Ó, csak
patkány, semmi egyéb. Nyisd már a kaput! –

Kinyitottad,
vagy helyesebben: – volna, de nincs mit nyitni. Az udvar
gyim-gyom, büzlő trágya, szemét. Csipás eb ugat meg,
menni se tud. Kukkants be az ablakon! Ájulatingos szag
vág orron. Ha szemed jó, látsz is bent valamicskét,
hallani hallhatsz: aggastyán nyöszörög, csecsemő rí,
férfi morog, mocsos-nyűtt szalmacsomó a sarokban.
Jaj, jaj, mennyi nyomor! hagyd abba, elég az örömből!
Reszket a szív, a gyomor. –

S jön a Tárgyilagos, jön a Józan,
„föltár”, „megmutogat”, „rögzít”. Már kész is a Nagy
Mű,

olvasd: „Illatosan kígyózó erdei ösvény
fut ki a rétre, bokám fűszálak, zsenge virágok
csókdossák. Idelángol a kastély tornya a dombról,
rácsos díszkapun át lépek be az isteni parkba,
mint parkett-padló, oly tiszták, szépek az utak,
boldog gyermekhad kurjongat, mászik a fákra,
itt egy férfi mereng békésen, amott gyönyörű hölgy
bámul az erkélyről a kicsikre, satöbbi, satöbbi...”

Így ír hát ama Tárgyilagos, dokumentumot így szül.

Csak törölöd szemedet, nagyokat csípsz tenfarodon: tán
álom, szédület ez? Másként van-e lény, aki érti
hogyan s mint történt, mint vesz az alja-mocsok ragyogó
mezt,
hogyan lesz hó a koromból, gyöngy-patyolat csunya sárból,
áldás átokból, betörőből angyal?

A válasz

könnyű, tárd ki füled s jól véssed agyadba: a bűvös
égi varázs, e sereg csoda anyja: a szocrealizmus.

Már köpni is

Szatíra? Vagy csak epigramma?
Lenne mindkettő égi manna
De már köpni is elfeledtem
nemhogy ezekhez volna kedvem

Gyöngéd vizit

Volt sógorom („volt”, mert meghalt szegény)
jó papként élt korai s végzetes
betegség-okozta haláláig,
még hozzá jó katolikus papul.
Viszont alig merném állítani, hogy egyben
jámborként is a szó szokott
értelmében (lásd: öregasszonyok).
A katolikus jelzõt sem sokan
tennék nyugodtan a „pap” név elé.
De én megesküszöm, ha kell,
hogy jó pap volt, ahogy
a keresztények (keresztyének) Úr-
istene papjait képzelheti.
Ennyit jogom van kijelenteni,
mert a nagy Nyájba (bár más pásztorok
alá), én is csak beletartozom
Kálvin-hitemmel s nagyjából tudom,
a fő-fő Pásztor mit s hogyan szeret –

Történt egyszer – de hogy pontos legyek,
előre kell bocsátanom: szegény
sógor valamiféle rendhagyó
új-õsi szerzetesrend tagjaként
indult a pályán: napi kétszeres

étkezés, deszkán-alvás, szigorú
hallgatási fogadalom, alig
alvás, kemény munka, imádkozás
és más nyalánkságok, (mint mondaná a szleng).
E szerzetet feloszlatták, akár
a többit, internálótáborok
fogadták őket, bár... nem folytatom
egy szó mint száz: a sógor megszökött,
hozzánk szökött, és ott elrejtezett.
„De a Nagy Gázság Kicsiket Fial”
Valami lelkes jóakarató
„a Szeretett Vezért” „a Bölcs Atyát”
félő szomszéd a rendőrségre ment
e szörnyű büntettet jelteni.
Hát egyik éjfél-tájt nyolc-tíz dali
legény a házat körbevette, néhány
az ajtónknak rohant, és verni kezdte,
míg én mezítláb, és hosszú, fehér
hálóingben ki nem mentem s kinyitottam.
Igazolványt (?) és valami papírt
lobogtatva vagy három-négy vitéz
betódult.

A szegény sógort hamar
elkapták aztán adj neki! vadul
fölforgattak mindent, miközben én
mezítláb, hálóingben ott valék
mellettük (mert úgy rendelték), hogy a

törvényesség betartassék, mivel,
ha tán egy fürdőköpenyt, lábbelit
fölvenni mennék, könnyen meglehet,
hogy közben a rendszert megingatom.
Az egyik éber közben boldogan
föllelte a levélcsomót, amit
Itáliából majd félév alatt
ifjú nejemnek írtam: túl-tele
szerelemmel s lelkesedéssel a
csodákon – pátoszos, de részletes
beszámolókat.

Egy perc és a dús
fejekben készen volt az épület:
„Pap... szökevény... Róma... római
pápa... köteg levél... szervezkedés
a hatalom megdöntésére... tiszta ügy,
hogy őfőszentsége, a Pápa Úr
mint reformátust engemet szemelt ki
gaz terve cinkosául”

Úgy körül-
belül reggel négyig tartott a szép
vizit, aztán egy forma-úrlapot
löktek elém aláírásra, és
a sógort a levelekkel s mi más
egyébbel, azt már nem nagyon tudom,
elhurcolták.

A sógor hónapok

múltán szabad lett, ám leveleim
végképp elvesztek, s velük bennem is
sok minden s nem lett meg többé soha.

(1950. július)

Történelem

Ágak szelek zúgása kutyafalka
falánk űzés őrült űzettetés
a kutyáknak vérszomjban leng a farka
árad hullámszik dől a rettegés

Vérre készülnek buckák fűcsomók
a föld pokolszáraz de bőven inna
Majd öntözik fölhergelt bős kopók
nyulak vérét fröcsköelve dombjaikra

De csak nem pezsdül a halott terep:
nem sejti mi veszett el a világban
úgy véli jut még neki is szerep

s teremhet mint egyszervolt hajdanában
mikor falkák ritkábban jártak itt
s élet nőtt mindig a halál nyomában

Jótanács

Ha verset írsz máshoz ne menj csak őhöz:
ő megtanít miről s miképpen írhat sz jól
ő megtanít: ne kend be oktalansággal
a szép papírt hisz arra semmi szükség nincs
s a nemzetgazdaságot károsítod
ő megtanít lám engem is szíves volt már
figyelmeztetni szörnyű tévedésemre
midőn – bolondul – verset írtam kínlódó
nejemről jóllehet helyesebb lett volna
helyette gyorsan elszaladni orvoshoz
s injekcióval megcsitítani fájdalmát
elvégre... ésatöbbi

Nos ha például
örülsz vagy búsulsz lelkesülsz vagy irtózol
lábodra hágnak tisztelettel illetnek
eztán ne tollat szedj elő és verset költ:
a rációhoz ésszerűséghez fordulj
latold meg: mit csinálni itt előnyösebb
és azt csináld Verset csak akkor írjál ha
nincs jobb dolgod ha tenni mászt már nem tudnál

Végül

Ej! Ne az én dolgaimat
ne ami belőlem szakad
tarka a világ rengeteg
ebből többet remélhetek

Belsőm mint ásott-kút-fenek
iszappal bélelődve rég
s ha a vödör mélyebbre ül
vastagabb puhába merül

Kint egyetlen tenyérnyi hely
(ki nem hörpínthető kehely
más kép: agyonzsúfolt bazár
hol minden szem kellőt talál)

Mint kinek van hozzá szeme
hogymit kell észrevennie
hogymint kell megmutatnia
hogymennyi ott a nagy csoda

Jobb lesz – görbén mint a hurok
görcsben magamba fordulok
Fáj fáj eljött az ideje
valamit próbálni vele

Másként mind nyersebben remeg
s a szó lassacskán megreked
végül végképp elnémulok
mint kit gyilkos torkon fogott

A fű

„A fű vagyok; mindent betemetek”

C. Sandburg (Szabó Lőrinc ford.)

A fű alól is a virág
még a sárarkok közül is

A fű a fű nem a tömeg
a fű a fű a szürkeség
a sokízű a sokszínű
lelkek alján mint por
leülepszik

A fű a fű
nem a tömeg: a millió
egyetlenből támadt sereg
mely együtt több százszorta mint
az egyek szimpla összege
a fű a fű a számtani
művelet tárgya

Betemet
lehet hogy mindent betemet
a fű de mégse győz a fű
mert valahonnét mag röpül
s a fű közül virág bomol
s a fű a fű akármilyen
hatalmasnak látszik csak a
virág ad értelmet neki

Tartalomjegyzék

MOSTANÁBAN

Csikorgó	7
A biccenést is	8
Mit ér?	9
Váltakozások	11
Egyszerűbb	12
Sántító jelek	13
Én híveim	14
Annyi sem	16
Úr utánam	17
Bokorra nő	19
Ha tudnánk	20
Az okos ég	21
Az egyszeregy prózája	22
Extázis	23
Kettő	24
Csak pislog	25
Kész	26
Tévesztve	27
Mostanában	29
Nem	30
Kisdednyi vállad	31
Karácsony táján	32
Nagypéntek	33
1989 Húsvét	34
Róla – magamról	35
Nem bírnak el	36

FÖLD VÍZ LEVEGŐ

Látkép	39
Biztos biztatás	40
1991. szeptember	41
Vereség	42
Alkalmi vers	43
Kinyílt	44
Elalvó	45
Házsor	46
Tévedés	47
Körbe-körbe	48
Régi örömébe	50
Eztán is	51
Föld víz levegő	52
Más legyen	53
Saját utak	54
Zöld	55
A napok belső színei	56
Madarak	57
Dehát	58
Nem képzelet	59
Inkább feketék	60

HIÁBA

Csak magunkkal	67
Ha vak látót	68
Hiába	69
Koldus	71
Figyelmeztetés	72
Intő	73
Más egyebet	74

Fordulna visszájára	75
Ha közelebb jön	76
Átkozzam el?	77
Plecsni	78
Így kibéelve semmivel	79
Egyetlen fül számára	80
Egy fokkal keserűbbre	81
Mikorára	82
Kagyló	83
Gyötrelmek zsákmánya	84
Magunkba	86
Kerekék	88
Létállapot	89
Gombolyag	90
Töltésoldalon	91
Kapva-adva	92
Hűtlenségem	93
Valóban nem tudnák?	94
Van nála	95

VISSZA HALOTT ANYÁMHOZ

Félig értem	99
Hol vagy W. S.?	101
Káptalan u. 6.	103
Csanádi Imre elszólított	105
Sírató	108
Föltartom kezem	109
Családi haláleset	110
Üres	111
Elvégeztetés	112
Vajon?	113
Mit mondana?	114

Visszajött P.	115
Hol van Ady Endre?	116
Kölcsey visszagondol a „Vanitatum vanitas”-ra	117
Dolgára megy	119
Húsz-harminc	120
Se föl se le	121
Szegény Lady	122
Vissza halott anyámhoz	123
18 + 55	124
Steve	126
Thinsz Géza halálán tűnődve	128
Búcsú két hangra	129
Vita Illyés Gyula Színész-barátaim c. versével	131
Állócsillag	132
Áprily-gemma	133
Szavak	134
Európa	136

SZEKRÉNYFIÓK

Szekrényfiók	139
Nem nőttem bele	140
Mint egy könnyű szín	142
Most kél kedvem	143
Mértékkal ismeri magát	145
Címjegyzék	146
Magányosodás	147
Legújabb fotómra	148
Lányaim távollétében	150
Sok várás	151
Megmérgeződtek	152
Tömörülnek	153
Harmadszorra	155

Városom	156
Tapasztalat	157
Hisz mindenképp javára lesz	158
Szöveg és dallam	159
Sűrűbb megállók	160
Várákózók	161
Istenem	162
Ó ez a rend	164
Ott keringenek	165
Verstelen	167
Visszatérni	169
Ars poetica	170
Szocrealizmus	173
Már köpni is	175
Gyöngéd vizit	176
Történelem	180
Születés	181
Jótanács	182
Végül	183
A fű	185

Csorba Győző 1916-ban
született.

Művei
a Jelenkor Kiadónál:

A város oldalában
életinterjú
1991

Csikorgó
versek
1995

550,-